

RAPORT Z REALIZACJI
PLANU ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU
DLA MIASTA LUBLIN DO ROKU 2030
ZA ROK SPRAWOZDAWCZY 2021

Spis treści

1. Wstęp.....	2
2. Monitoring realizacji Planu adaptacji do zmian klimatu dla miasta Lublin w roku sprawozdawczym 2021.....	3
2.1. Zadania coroczne.....	3
2.2. Zadania jednorazowe.....	13
3. Zadania zakończone w poprzednim okresie sprawozdawczym (w latach 2019-2020).....	36
4. Podsumowanie.....	39

1. Wstęp

Rada Miasta Lublin uchwałą nr 322/IX/2019 z dnia 5 września 2019 roku przyjęła Plan Adaptacji do zmian klimatu miasta Lublin do roku 2030 (MPA). Tym samym Gmina Lublin zobowiązała się do podjęcia działań w celu łagodzenia skutków zmian klimatu. W przyjętym przez Radę Miasta Lublin MPA określono sześć celów strategicznych, a dla każdego z nich przewidziano działania, których realizacja pozwoli przygotować miasto i jego mieszkańców na negatywne skutki i zagrożenia wynikające ze zmian klimatu.

Plan adaptacji wyznaczył do realizacji następujące cele strategiczne:

- cel 1- włączenie adaptacji do zmian klimatu w politykę rozwoju miasta,
- cel 2 - wzmocnienie wykorzystania funkcji zieleni miejskiej w łagodzeniu skutków zmian klimatu,
- cel 3 - zwiększenie odporności miasta na ekstremalne zjawiska meteorologiczne i hydrologiczne (intensywne opady, powódzie, susze, upały),
- cel 4 - poprawa jakości życia i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom w sytuacji ekstremalnych zjawisk związanych ze zmianami klimatu,
- cel 5 - ograniczenie wpływu miasta na środowisko w warunkach zmian klimatu,
- cel 6 - poprawa funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej w obliczu zmian klimatu.

Koordinacja działań podejmowanych przez miasto na rzecz realizacji MPA jest w kompetencjach Wydziału Energii i Klimatu Urzędu Miasta Lublin.

Zgodnie z założeniami Plan adaptacji podlega monitoringowi realizacji działań oraz okresowej ewaluacji wdrażania dokumentu. W celu dochowania obowiązku monitoringowego i ewaluacyjnego w MPA przewidziano sporządzanie raportu z postępów wdrażania dokumentu i realizacji działań. W celu pełnego zobrazowania działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu raport z monitoringu wdrażania MPA jest tworzony raz do roku mimo, że pierwotnie zakładano cykle dwuletnie.

Zakres działań adaptacyjnych w MPA został określony bardzo szeroko, na dużym stopniu ogólności, w związku z tym w 2021 roku na podstawie informacji zebranych od poszczególnych wydziałów, biur, jednostek organizacyjnych oraz spółek miejskich został opracowany, a następnie zatwierdzony przez Prezydenta Miasta Lublin „Harmonogram działań do Planu adaptacji do zmian klimatu dla miasta Lublin do roku 2030” (Harmonogram do MPA). Harmonogram jest corocznie aktualizowany. Ostatnia aktualizacja miała miejsce w 2022 roku.

W raporcie działania monitoringowe przeprowadzono na podstawie zaktualizowanego Harmonogramu działań do MPA (2022). Niniejszy dokument został sporządzony wg stanu na dzień 31.12.2021 r. (koniec okresu sprawozdawczego) i zawiera zestawienie podstawowych informacji o planowanych, realizowanych i wykonanych zadaniach / projektach, które wpływają na osiągnięcie celów określonych w MPA. Lista zebranych zadań została podzielona na dwie grupy – projekty jednorazowe i coroczne. Projekty coroczne, są to przedsięwzięcia o charakterze wielorazowym, cyklicznie powtarzające się w każdym roku, posiadające pewną ciągłość. W raporcie został przedstawiony również status realizacji poszczególnych działań, planowany czas ich trwania, szacowany całkowity koszt, a także koszty poniesione narastająco od początku monitoringu oraz w okresie sprawozdawczym (tj. w 2021 r.). Za początek monitoringu zostały przyjęte dane z I-go raportu realizacji MPA tj. dane z lat 2019-2020.

2. Monitoring realizacji Planu adaptacji do zmian klimatu dla miasta Lublin w roku sprawozdawczym 2021

2.1. Zadania coroczne

Tab. nr 1. Zadania coroczne
(wg stanu na 31.12.2021 r.)

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
1	Uchwalenie MPZP i zmiana MPZP	1.1.	Wydział Planowania		X		2020-2030	-	-	-	-	-	-	-
2	Zwiększanie powierzchni czynnej biologicznie w MPZP	3.5.	Wydział Planowania		X		2021-2030	-	-	-	-	-	-	-
3	Budowa i rozwijanie sieci współpracy	1.4.	Wydział Energii i Klimatu		X		2021-2030	-	-	-	-	-	-	-
4	Zielony Budżet	2.2., 2.5.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	51 847,46	-	51 847,46	516 207,46	20 000,00	536 207,46	20,00
5	Nasadzenia roślinne na terenie miasta Lublin	2.2.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	-	370 806,30	370 806,30	294 250,34	370 806,30	665 056,64	1,00

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
6	Leczenie starodrzewu na terenie miasta Lublin	2.2.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	89 930,00	-	89 930,00	151 806,60	50 000,00	201 806,60	1,30
7	Leczenie pomników przyrody na terenie miasta Lublin	2.2.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	14 840,00	-	14 840,00	14 840,00	-	14 840,00	0,40
8	Ratowanie lubelskich kasztanowców przed inwazją szrotówka kasztanowcowiaczka	2.2.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	22 950,00	-	22 950,00	52 950,00	29 999,50	82 949,50	0,60
9	Miniskwery	2.2., 2.5.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	-	-	-	84 994,50	0,00	84 994,50	2,00
10	Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych	2.2., 2.5.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	-	-	-	5 905,44	-	5 905,44	1,00

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
11	Łąki kwietne i murawy ekstensywne	2.2.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	108 144,72	-	108 144,72	108 144,72	-	108 144,72	1,50
12	Poprawa warunków życia drzew w mieście	2.2.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2030	41 286,24	-	41 286,24	41 286,24		41 286,24	0,50
13	Program ochrony zasobów wodnych dla miasta Lublina	3.1.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2022	87 340,59	-	87 340,59	163 482,95	-	163 482,95	0,525
14	Edukacja ekologiczna	5.1.	Wydział Ochrony Środowiska		X		2019-2026	17 961,18	-	17 961,18	88 144,30	-	88 144,30	0,13
15	Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE)	5.1.	Wydział Ochrony Środowiska		X		2019-2026	980 605,33	-	980 605,33	2 808 344,84	-	2 808 344,84	7,00
16	Program profilaktyki czerniaka – ogólnopolski	4.1.	Wydział Zdrowia i Profilaktyki		X		2021-2030	-	-	-	-	-	-	-

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
17	Program „Jedź z głową” edycja 2022 – 2024	4.1.	Wydział Zdrowia i Profilaktyki	X			2022-2024	-	-	-	-	-	-	0,608
18	Budowa kanalizacji deszczowych	3.2.	Zarząd Dróg i Mostów		X		2021-2030	439 748,47	-	439 748,47	439 748,47	0,00	439 748,47	20,00
19	Modernizacja oświetlenia	6.4.	Zarząd Dróg i Mostów	X			2021-2030	-	-	-	-	-	-	3,00
20	Budowa ścieżek rowerowych	5.2., 5.4.	Zarząd Dróg i Mostów		X		2021-2030	644 275,07	-	644 275,07	644 275,07	-	644 275,07	10,00
21	Rozwój wolontariatu na rzecz grup mieszkańców szczególnie wrażliwych	4.4.	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie		X		2020-2022	-	50 356,28	50 356,28	-	70 707,28	70 707,28	0,071
22	Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu	5.1., 5.2	Zarząd Transportu Miejskiego		X		2021-2030	13 561,34	34 148,49	47 709,83	13 561,34	34 148,49	47 709,83	0,18
Suma								2 512 490,40	455 311,07	2 967 801,47	5 427 942,27	575 661,57	6 003 603,84	69,814

Łącznie wszystkich działań corocznych jest dwadzieścia dwa. Działania podzielono według statusu realizacji na zaplanowane, realizowane, wykonane. Poniżej przedstawiono ich zestawienie.

Lista realizowanych zadań corocznych:

- **Uchwalenie MPZP i zmiana MPZP (1.1.)** - zadanie polega na wdrażaniu założeń dokumentu MPA w opracowywanych i uchwalanych planach miejscowych poprzez aktualizację i dostosowywanie zapisów dokumentów planistycznych do przewidywanych zmian klimatu. W 2021 roku uchwalono dziewiętnaście miejscowych planów zagospodarowania dla obszaru o powierzchni 448,41 ha.
-
- **Zwiększanie powierzchni czynnej biologicznie w MPZP (3.5.)** - zadanie polega na wprowadzaniu w projektach mpzp zapisów planistycznych (zakazy, nakazy, dopuszczenia) jak również obszarowo w rysunku mpzp zapisów ustalających możliwie najwyższy udział powierzchni biologicznie czynnej w zagospodarowaniu terenów. Szczególne znaczenie mieć będzie ograniczanie ilości powierzchni nieprzepuszczalnych oraz rozszczelnienia istniejących powierzchni nieprzepuszczalnych w miarę możliwości. Zadanie może być realizowane po przyjęciu MPA w przypadku podjęcia uchwały o przystąpieniu do mpzp lub zmiany mpzp w terenach zurbanizowanych lub przeznaczonych pod zurbanizowanie w dotychczasowych mpzp. Uchwały dotychczas podjęte, mogą nie zawierać obszarów rozszczelnianych ze względu na toczącą się już procedurę planistyczną. W terenach dotychczas niezabudowanych i niezurbanizowanych proces rozszczelniania oraz zwiększania powierzchni terenów niezabudowanych jest niemożliwy do wykonania, albowiem każda ingerencja w takie obszary (poprzez projekt planu czy poprzez decyzję o warunkach zabudowy) będzie generować w mniejszym lub większym stopniu zurbanizowanie (uszczelnianie powierzchni przepuszczalnej, biologicznie czynnej). Zadanie to może być realizowane jedynie w obszarach o intensywnej zabudowie.
- **Budowa i rozwijanie sieci współpracy (1.4.)** - zbudowanie sieci współpracy pomiędzy miastami wdrażającymi Miejskie Plany Adaptacji. Wymiana informacji służyły do wzmocnienia kompetencji miasta do poprawnego wdrożenia działań związanych z MPA. W 2021 roku nawiązano kontakty z pracownikami urzędów miast (m. in. w Gdyni, Kielcach, Bydgoszczy, Rzeszowie, Białymstoku, Poznaniu, Olsztynie, Wrocławiu) odpowiedzialnymi za koordynację i monitoring wdrażania MPA w danej gminie.
- **Zielony Budżet (2.2, 2.5.)** - realizacja zadań zgłoszonych przez mieszkańców w kategoriach m. in.: ochrona i leczenie drzew, łąki kwietne i murawy ekstensywne, koncepcje zagospodarowania terenu, dokumentacje projektowe, zadania edukacyjno-informacyjne i inne. W roku 2021 nie prowadzono naboru wniosków do Zielonego Budżetu lecz wykonywano zadania zaległe z roku 2020. Z powodu panującej pandemii oraz związanym z tym faktem ograniczeniem w środkach z budżetu, które zostały rozdysponowane na cele związane ze zwalczaniem COVID -19, część zadań w 2020 roku nie została zrealizowana. W 2021 roku wykonano: poprawę warunków życia drzew w mieście, ustawienie ławek na skwerze przy ul. Filaretów. W ramach zadań Zielonego Budżetu w 2021 zostały również zrealizowane ogrody deszczowe (ujęte w niniejszym raporcie jako odrębne zadanie jednorazowe pn: Lubelskie ogrody deszczowe. Dobrze nawodnione miasto – ogrody deszczowe). Przetarg obejmujący zadania ZB związane z nasadzeniami roślinnymi został unieważniony i zostanie powtórzony w 2022 roku.

- **Nasadzenia roślinne na terenie miasta Lublin (2.2.)** - realizacja nasadzeń roślinnych na podstawie opracowanych projektów. Kompozycje z drzew, krzewów, traw ozdobnych, bylin, pnączy itp., wykonywane są na terenach będących własnością miasta, głównie w pasach drogowych, terenach ZNK, etc.
- **Leczenie starodrzewu na terenie miasta Lublin (2.2.)** - do leczenia zakwalifikowano łącznie 48 drzew rosnących przy: ul. Kraszewskiego, ul. Kochanowskiego, ul. Biernata z Lublina, al. Unii Lubelskiej, ul. Rudnicka, ul. Poloniusza, ul. Ustronie, ul. Agatowa, ul. Bukowa, ul. Dulęby, ul. Żniwna, ul. Słoneczna, ul. Pszenna, ul. Siewna. Zakres prac obejmował cięcia sanitarne i korygujące, usunięcie gałęzi obumarłych, nadłamanych w koronie, zabezpieczenie ubytków wgłębnych oraz założenie wiązań elastycznych. Prace pielęgnacyjno-konserwacyjne nadzorował inspektor nadzoru ds. ochrony i pielęgnacji drzew ozdobnych.
- **Leczenie pomników przyrody na terenie miasta Lublin (2.2.)** - wyleczono 8 pomników przyrody, w tym 3, które ucierpiały podczas letniej wichury: topola czarna przy ul. Chrobrego, dąb szypułkowy przy ul. Bieszczadzkiej, topola biała na terenie Ogrodu Saskiego. Pozostałe to klon zwyczajny przy ul. Głębokiej, dąb szypułkowy przy ul. Jana Pawła II, kłęk amerykański na terenie przedszkola przy ul. Kruczej, dąb szypułkowy na Placu Litewskim, grusza pospolita na terenie MOSiR przy ul. Krężnickiej. Zakres prac obejmował cięcia sanitarne i korygujące, usunięcie gałęzi obumarłych, nadłamanych, zabezpieczenie ubytków wgłębnych oraz założenie wiązań elastycznych.
- **Ratowanie lubelskich kasztanowców przed inwazją szrotówka kasztanowcowiaczka (2.2.)** - wykonanie specjalistycznych zabiegów zmniejszających populację szkodnika lub jego zwalczanie. W roku 2021 zawarto umowę na wykonanie usługi polegającej na zawieszeniu 285 szt. pułapek feromonowych typu lejkowego, które wabią owady do środka, gdzie przylepiają się do paska lepowego i giną. Procedurą objęto 98 szt. drzew zlokalizowanych przy:
  - MOSiR nad Zalewem Zemborzyckim – aleja pomników przyrody (GRPP 36),
  - ul. Świętochowskiego,
  - ul. Solarza – aleja pomników przyrody (GRPP 30),
  - al. Kraśnicka (od ronda Honorowych Krwiodawców),
  - Plac Litewski,
  - Plac Wolności przy III LO,
  - ul. Obywatelska 9,
  - ul. Pana Tadeusza 12,
  - ul. Spadochroniarzy.
 Pułapki są wielokrotnego użytku, dlatego wykonawca zakupił 570 szt. feromonów oraz lepów, które wkłada się do gotowych pułapek, które zostały z poprzednich lat, a następnie wymienia się po kilku tygodniach.
- **Miniskwery (2.2., 2.5.)** - tworzenie małych przyjaznych miejsc, służących do odpoczynku – z roślinami i małą architekturą. W roku sprawozdawczym nie realizowano tego zadania. Natomiast w poprzednim okresie monitoringowym (2020 r.) w ramach działania wykonano 2 skwery na terenie Lublina: przy ul. Czeremchowej oraz przy ul. Jezuickiej. Łącznie zasadzono 510 szt. ozdobnych krzewów liściastych, 201 szt. traw i bylin, wprowadzono elementy małej architektury.

- **Przywracanie terenom zdegradowanym wartości przyrodniczych (2.2., 2.5.)** - zakładanie i/lub renowacja miejsc zniszczonych, zdegradowanych poprzez nielegalne parkowanie, nieodpowiednią pielęgnację lub miejsc niezagospodarowanych dotychczas. W 2021 roku nie wykazano kosztów dla tego działania. Dotychczas w ramach kosztów poniesionych w 2020 roku na niezagospodarowanym terenie w centrum Lublina przy ul. Furmańskiej wykonano rabatę z nasadzeniami 78 szt. krzewów liściastych, przywracając ww. obszarowi funkcję biologiczną i estetyczną.
- **Łąki kwietne i murawy ekstensywne (2.2.)** - w ramach umowy nr 22/MAZ/21 na „Wykonanie i pielęgnację łąk kwietnych na terenie miasta Lublin” zostały założone łąki kwietne o powierzchni 7820 m² oraz łąki z dodatkiem słoneczników o powierzchni 3306 m². Łąki kwietne wykonano w następujących lokalizacjach:
  1. w pasie dzielącym ul. Nałęczowskiej, o powierzchni 517 m²,
  2. w pasie dzielącym ul. Głębokiej, o powierzchni 2520 m²,
  3. przy Zalewie Zemborzyckim, o powierzchni 1456 m²,
  4. w wąwozie „Rury”, o powierzchni 1134 m²,
  5. przy al. Wincentego Witosa, o powierzchni 442 m²,
  6. na rondzie Mokrskiego, o powierzchni 660 m²,
  7. na pętli przy ul. Doświadczalnej, o powierzchni 618 m²,
  8. przy ul. Graffa, o powierzchni 473 m².
 Łąki kwietne z dodatkiem słoneczników wykonano przy ul. Zelwerowicza o powierzchni 3306 m². Miejskie łąki kwietne cieszą się dużą aprobatą mieszkańców. Łąki kwietne wysiane z wyselekcjonowanych mieszanek nasion stanowią niezwykle atrakcyjny element dekoracyjny miejskiej przestrzeni, są również bardzo różnorodnym tętniącym życiem zbiorowiskiem roślinnym. Na terenie łąk kwietnych w wąwozie „Rury”, przy al. Wincentego Witosa oraz przy ul. Głębokiej umieszczono tablice informacyjne, podkreślające edukacyjny charakter miejsc.
- **Poprawa warunków życia drzew w mieście (2.2.)** - poszerzanie mis korzeniowych przy drzewach, mikoryzacja gleby i systemu korzeniowego. W 2021 roku poszerzenie mis oraz nasadzenie roślin żywoplotowych między drzewami wykonano na ul. Krakowskie Przedmieście na odcinku od ul. Ewangelickiej do ul. Wieniawskiej.
- **Program ochrony zasobów wodnych dla miasta Lublina (3.1.)** - w 2021 roku rozpatrzono 95 wniosków (złożonych w 2020 r.) o udzielenie dotacji według kolejności zgłoszeń. Zostało zawartych 45 umów dotacyjnych, w tym 33 gospodarstwa domowe otrzymały dotację, łącznie na kwotę 87 340,59 zł. W ramach ww. Programu w 2021 r. zrealizowano: 18 zbiorników podziemnych (w tym modernizacja zbiorników), 3 studnie chłonne oraz 20 zbiorników naziemnych (w tym jedno oczko wodne). Program ochrony zasobów wodnych dla miasta Lublina jest realizowany od 2020 roku. Łącznie od początku funkcjonowania Programu (do końca 2021 roku) wsparcie otrzymało 54 gospodarstwa domowe, w których zrealizowano 65 urządzeń do retencjonowania wód opadowych. Program jest kontynuowany w 2022 r.
- **Edukacja ekologiczna (5.1.)** w ramach działania w 2021 roku:
  - zrealizowano działania promocyjne w ramach projektu pn. „Razem dla czystego powietrza.” Na łamach Kuriera Lubelskiego ukazały się tematyczne artykuły obejmujące zagadnienia z zakresu zanieczyszczenia powietrza, przyczyn powstawania smogu i sposobów jego ograniczania; partnerami tego przedsięwzięcia byli: Urząd Miasta Lublin, LPEC oraz MPK;

- wsparto organizację festynów: Rodzinny Festyn Dzielnicy Węglin Południowy oraz Festyn z okazji Dnia Bez Samochodu, poprzez przygotowanie stoiska z edukacyjną strefą zabaw ekologicznych, sfinansowanie dwóch gier miejskich propagujących zagadnienia z zakresu: ochrony powietrza, gospodarki odpadami i ochrony przyrody;
  - zorganizowano kolejną edycję konkursu „EKO zbiórka”, w którym nagrodami były bony do wykorzystania w jednym z centrów handlowych;
  - przeprowadzono dystrybucję materiałów informacyjnych (4500 szt. ulotek oraz 32 szt. plakatów) dotyczących uchwały antysmogowej wśród mieszkańców Lublina za pośrednictwem Rad Dzielnic;
  - przekazano dotację Fundacji Maturita, która w listopadzie i grudniu 2021 r. realizowała projekt pn. „Wymień piec – zyskaj zdrowie”, w ramach którego wyemitowano spot radiowy na antenie Radia Lublin (57 emisji), przygotowano ulotki (1000 szt.) i plakaty (50 szt.), publikowano materiały informacyjne w mediach społecznościowych oraz na stronie internetowej fundacji;
  - kontynuowano akcję informacyjną z zakresu promocji zasad postępowania z odpadami komunalnymi - zainteresowanym administratorom oraz zarządom nieruchomości przekazano tablice na wiaty śmietnikowe w ilości 300 szt., przedstawiające zasady selektywnej zbiórki odpadów komunalnych;
  - opracowano projekty graficzne promujące ideę Zero Waste: plansze dla szkół, tabliczki na trawniki, billboardy, broszury edukacyjnej i plakaty; przeprowadzono akcję informacyjną w przestrzeni publicznej i wyklejono 5 billboardów promujących ideę Zero Waste, wykonano i przekazano tabliczki „Dbam o czystość miasta” do Biura Miejskiego Architekta Zieleni (40 szt.) i Wydziału Gospodarki Komunalnej (180 szt.), wykonano i przekazano banery edukacyjne zainteresowanym szkołom podstawowym.
- **Program Ograniczania Niskiej Emisji (PONE) (5.1.)** - w ramach PONE w 2021 roku usunięto 115 pieców i kotłów na paliwo stałe, a kwota dotacji wyniosła 980 605,33 zł. W okresie monitoringu wdrażania MPA, tj. od 2019 roku w ramach Programu zlikwidowano 433 pieców i kotłów (w tym 171 szt w 2019 r., 147 szt w 2020). Niemniej jednak PONE jest realizowane od 2013 roku. Od początku trwania Programu zlikwidowano 793 kotły i piece na paliwo stałe, a mieszkańcom przekazano ponad 4,5 mln zł dotacji. Mieszkańcy po wymianie ogrzewania na bardziej ekologiczne otrzymują tabliczki „Dbam o atmosferę, nie truję sąsiada”, które mogą umieścić na terenie swojej posesji. We wrześniu 2021 roku przeprowadzono prelekcję w Klubie Seniora przy ul. 1 Maja 35 w Lublinie, gdzie rozmawiano między innymi o programach z zakresu ochrony powietrza, dofinansowaniach do wymiany ogrzewania i obowiązkach właścicieli nieruchomości.
  - **Program profilaktyki czerniaka – ogólnopolski (4.1.)** - w edycji w roku 2021 realizowany był w 10 lubelskich szkołach, w tym w 7 szkołach ponadpodstawowych i w 3 szkołach podstawowych. W ramach programu przeprowadzono 64 godziny zajęć lekcyjnych dla 1122 uczniów. Zajęcia prowadzone były przez 29 nauczycieli. Kolejnym elementem programu były obchody X Ogólnopolskiego Tygodnia Świadomości Czerniaka - #Czerniak18+. Na stronie internetowej miasta Lublin został zamieszczony film edukacyjny, w którym bohaterowie w niespodziewany sposób przenoszeni są do nieznannej przyszłości, gdzie mogą przekonać się, jakie są konsekwencje niestosowania się do zasad ochrony przed słońcem i kontroli znamion u specjalistów.
  - **Budowa kanalizacji deszczowych (3.2.)** - prowadzone jako samodzielne zadania lub w ramach budowy/przebudowy dróg. Zadanie coroczne realizowane jest przez Zarząd Dróg i Mostów. Obejmuje działania finansowane ze środków własnych bądź dotacji zewnętrznych. W działaniu tym nie są ujęte budowy/przebudowy kanalizacji realizowane

w ramach dużych projektów infrastrukturalnych realizowanych ze wsparciem środków finansowych z UE (takie działania w raporcie zostały ujęte odrębnie, jako poszczególne projekty jednorazowe). Główne zadania inwestycyjne w 2021 roku przeprowadzono na ul. Józefa Korzeniowskiego i ul. Wacława Gralewskiego.

- **Budowa ścieżek rowerowych (5.2, 5.4.)** – zadanie polegało na budowie ścieżki rowerowej zlokalizowanej w pasie drogowym przy ul. Herberta oraz budowie ścieżki i chodnika przy ul. Północnej. Zadanie coroczne realizowane przez Zarząd Dróg i Mostów ze środków własnych bądź dotacji zewnętrznych (z wyłączeniem dużych projektów inwestycyjnych finansowanych ze środków UE – tak jak w przypadku zadania budowa kanalizacji deszczowych – działania takie ujęte są jako odrębne projekty jednorazowe).
- **Rozwój wolontariatu na rzecz grup mieszkańców szczególnie wrażliwych (4.4.)** - polega na poprawie jakości życia mieszkańców miasta Lublina i zapewnienie im bezpieczeństwa. W roku 2021 pozyskano 61 wolontariuszy, którzy objęli wsparciem 64 środowiska. Wolontariat stanowił ważny element sieci wsparcia społecznego, tworzonego w ramach samoorganizacji środowiska lokalnego, ukierunkowanego na bezinteresowną pomoc grupom mieszkańców szczególnie wrażliwych m.in. osobom w wieku senioralnym i mieszkańców z niepełnosprawnościami. Tego rodzaju wsparcie było istotne m.in. z uwagi na zmieniający się klimat i związane z tym anomalie pogodowe oraz pojawianie się w środowisku nowych patogenów, wywołujących epidemie. Na przestrzeni 2021 r. osoby starsze oraz osoby z niepełnosprawnościami, które obawiały się opuszczać swoje miejsce zamieszkania, z uwagi na panujące czynniki zewnętrzne, otrzymały pomoc wolontariuszy w zabezpieczeniu najistotniejszych bieżących potrzeb tj. w zakresie realizacji i dostarczenia niezbędnych zakupów, leków, dostarczenia posiłków oraz załatwienia spraw urzędowych.
- **Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu (5.1., 5.2.)** – jest to inicjatywa Komisji Europejskiej, mająca na celu zachęcenie mieszkańców miast do zmiany niekorzystnych dla zdrowia przyzwyczajęń i wybrania alternatywnych, ekologicznych środków podróżowania. Kampania ETZT trwa od 16 do 22 września każdego roku. Ma na celu promowanie zrównoważonego transportu w miastach i gminach oraz zmianę zachowań mobilnościowych mieszkańców. W ramach ETZT w 2021 roku zrealizowano:
  - punkt konsultacyjno-informacyjny ZTM w Lublinie (rozdawanie harmonogramu wydarzeń i atrakcji, udzielanie informacji, promocja nowego Systemu Lubika) pl. Teatralny 1 przy CSK w Lublinie;
  - zwiedzanie zajezdni trolejbusowej przy ul. Grygowej w Lublinie;
  - przejazdy zabytkowymi pojazdami;
  - piknik komunikacyjny „Korzystaj ze zrównoważonej mobilności. Dbaj o zdrowie”- w programie m. in: prezentacja pojazdów komunikacji miejskiej – autobus elektryczny, trolejbusy, pojazdy zabytkowe, terenowe zajęcia z zakresu nauki bezpiecznej jazdy rowerem po mieście, szkolenie z zakresu pierwszej pomocy, konkursy, warsztaty, punkt informacyjno – promocyjny nowego systemu biletu elektronicznego Lubika;
  - terenowe zajęcia z zakresu nauki bezpiecznej jazdy rowerem po mieście;
  - lekcje edukacyjne;
  - akcja "Do pracy inaczej niż autem" - bezpłatne przejazdy - zgodnie z obowiązującą Uchwałą Rady Miasta Lublin podczas „Dnia bez Samochodu” obowiązują bezpłatne przejazdy za okazaniem ważnego dowodu rejestracyjnego auta. W dniu 22 września ważny dowód rejestracyjny uprawnia do bezpłatnego przejazdu jedną osobę wszystkimi liniami komunikacji miejskiej kursującymi na zlecenie ZTM w Lublinie.

Lista zaplanowanych zadań corocznych:

- Program „Jedź z głową” edycja 2022 – 2024,
- Modernizacja oświetlenia.

Łącznie wszystkich działań corocznych jest 22, z czego 20 jest już realizowanych. Dla dwóch działań zaplanowano ich coroczną realizację w horyzoncie czasowym do 2022 roku, dla jednego do 2024 roku, a dla dwóch kolejnych do 2026 roku. Coroczną realizację zadań do 2030 roku przewidziano dla siedemnastu działań. Dwa działania mają status realizacji „zaplanowane”, są to *Program „Jedź z głową” edycja 2022 – 2024* prowadzony przez Wydział Zdrowia i Profilaktyki oraz *Modernizacja oświetlenia* realizowana przez Zarząd Dróg i Mostów.

2.2. Zadania jednorazowe

Tab. nr 2. Zadania jednorazowe
(wg stanu na 31.12.2021 r.)

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
1	Wytoczne urbanistyczne i planistyczne w kształtowaniu przestrzeni publicznej	1.2.	Wydział Planowania	X			2021-2022	-	-	-	-	-	-	0,097
2	Opracowanie innowacyjnego systemu sterowania dostawą ciepła na potrzeby ogrzewania obiektów istniejących i nowopowstałych	1.4., 6.3.	Wydział Strategii i Przedsiębiorczości , Wydział Organizacji		X		2020-2022	-	-	-	-	-	-	-
3	Making-city	1.1., 1.4.	Wydział Strategii i Przedsiębiorczości		X		11.202212.2018-	-	110 778,15	110 778,15	-	329 045,53	329 045,53	1,072

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
4	„Wymyślmy wspólnie Lublin. Partycypacyjnie tworzymy inteligentną Strategię Lublin 2030”	1.1.	Wydział Strategii i Przedsiębiorczości		X		2019-2022	178 804,93	60 435,16	239 240,09	279 797,13	969 363,97	1 249 161,10	3,325
5	Proaktywny asystent podróży wspomagany sztuczną inteligencją, monitorujący doświadczenia użytkowników i tworzący spersonalizowane rozwiązania w zakresie mobilności	1.4., 5.1., 5.3.	Wydział Strategii i Przedsiębiorczości			X	01.2020-12.2021	28 240,33	57 309,82	85 550,15	39 192,19	82 864,20	122 056,39	0,122
6	Koncepcja zagospodarowania ul. Szambelańskiej, Zielonej, Gilasa i Przechodniej	2.2.	Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków i Rewitalizacji			X	2021	49 200,00	-	49 200,00	49 200,00	-	49 200,00	0,050

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
7	Dokumentacja projektowa dla Parku Nadrzecznego etap: 20, 22, 15	2.2., 3.2., 3.6.	Wydział Energii i Klimatu, Wydział Inwestycji i Remontów		X		2021-2023	105,80	-	105,80	105,80	-	105,80	0,440
8	Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla miasta Lublin	1.1.	Wydział Energii i Klimatu	X			2022-2023	-	-	-	-	-	-	0,150
9	Strategia rozwoju elektromobilności dla Lublina	1.1.	Wydział Energii i Klimatu			X	2020-2021	0,00	0,00	0,00	0,00	98 809,31	98 809,31	0,100
10	Zieleń miejska - Standardy	2.3.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2020-2022	-	-	-	-	-	-	-
11	Drzewa dla każdej dzielnicy. Lublin przeciw zanieczyszczeniu powietrza	2.2.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej		X		2021-2022	432 669,40	-	432 669,40	432 669,40	-	432 669,40	1,014

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
12	Lubelskie Ogrody Deszczowe. Dobrze nawodnione miasto – ogrody deszczowe	2.2., 2.3., 2.4.	Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej			X	2021	70 000,00	-	70 000,00	70 000,00	-	70 000,00	0,070
13	Zakup pomp w celu doposażenia OSP Głusk oraz Miejskiego Magazynu Przeciwpowodziowego	4.3.	Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego			X	08.2021-09.2021	4803,01	-	4803,01	4 803,01	-	4 803,01	0,005
14	Rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie	5.2., 5.3., 5.4., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg i Mostów	X			04.2017-10.2023	14 653 676,50	128 156,00	14 781 832,50	28 475 719,56	154 365 278,66	182 840 998,22	209,103

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
15	Przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF	3.2., 5.2., 5.3., 5.4., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg i Mostów		X		11.2017-09.2023	7 638 212,77	47 520 343,55	55 158 556,32	11 183 672,33	92 353 703,30	103 537 375,63	141,674
16	Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej	3.2., 5.2., 5.3., 5.4., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg i Mostów		X		07.2017-09.2023	37 756 738,54	74 904 360,67	112 661 099,21	52 285 605,31	132 375 642,92	184 661 248,23	195,070
17	Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF	3.2., 5.3., 5.4., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg i Mostów		X		06.2017-12.2022	8 035 003,07	25 008 557,36	33 043 560,43	15 487 533,16	45 400 975,73	60 888 508,89	83,458

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
18	Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego	3.1., 3.2., 3.3., 5.3., 5.4., 6.1., 6.2., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Transportu Miejskiego, Zarząd Dróg i Mostów, Wydział Inwestycji i Remontów		X		06.2017-05.2023	36 831 029,79	45 474 536,92	82 305 566,71	45 728 984,99	49 159 794,14	94 888 779,13	298,784
19	Termomodernizacja sześciu obiektów użyteczności publicznej w Lublinie	6.3.	Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów			X	04.2015-12.2021	7 057 838,53	3 677 079,12	10 734 917,65	10 669 899,04	10 507 054,76	21 176 953,80	21,177

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
20	Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej w Lublinie	6.3.	Wydział Funduszy Europejskich Wydział Inwestycji i Remontów		X		08.2018-11.2022	2 441 448,18	3 392 872,32	5 834 320,50	3 156 873,62	4 590 106,10	7 746 979,72	10,905
21	Zielono – niebieska infrastruktura w Lublinie	2.2., 2.5., 3.2., 3.6.	Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów, Zarząd Dróg i Mostów, Wydział Energii i Klimatu, Wydział Zieleni i Gospodarki Komunalnej	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	120,000

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
22	System Wsparcia Zarządzania Bezpieczeństwem miasta Lublin	4.2., 4.3., 5.3.	Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	20,000
23	Rozbudowa Systemu Niskoemisyjnego Transportu Publicznego w Lublinie	5.2., 5.3., 5.4., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Dróg i Mostów, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością, Zarząd Transportu Miejskiego	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	1 000,000

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
24	Efektywny energetycznie i elektromobilny Lublin	5.3., 6.1., 6.3., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Dróg i Mostów, Wydział Inwestycji i Remontów, Zarząd Transportu Miejskiego, Wydział Energii i Klimatu	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	40,000
25	Przebudowa/rozbudowa dróg wojewódzkich na terenie Miasta Lublin	5.2., 5.4., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Dróg i Mostów	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	230,000

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
26	Centrum Zdrowia Seniorów w Lublinie	4.4., 6.3.	Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	30,000
27	Centrum Wsparcia Rodziny w Lublinie	6.3.	Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Inicjatyw i Programów Społecznych, Wydział ds. Osób Niepełnosprawnych	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	30,000

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
28	Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży w Lublinie	6.2., 6.3.	Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Kultury	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	100,000
29	Poprawa skomunikowania i dostępności stolicy regionu lubelskiego	5.2., 5.4., 6.4.	Wydział Funduszy Europejskich, Zarząd Dróg i Mostów, Wydział Zarządzania Ruchem Drogowym i Mobilnością	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	600,000

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
30	Przebudowa i rozbudowa obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie przy ulicy Wyścigowej 31 – utworzenie Centrum kompleksowego wsparcia edukacyjnego, rewalidacyjnego oraz integracyjnego dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami	6.3.	Wydział Funduszy Europejskich Wydział Inwestycji i Remontów Wydział Oświaty i Wychowania	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	120,000

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplansowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
31	Rozwój szkół zawodowych na terenie Miasta Lublin	6.1., 6.3.	Wydział Funduszy Europejskich, Wydział Inwestycji i Remontów, Wydział Oświaty i Wychowania	X			2021-2029	-	-	-	-	-	-	62,000
32	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – IV i V LO w Lublinie	6.3.	Wydział Inwestycji i Remontów		X		2021-2025	132 800,00	-	132 800,00	132 800,00	-	132 800,00	8,000
33	Poprawa efektywności energetycznej budynków w Lublinie	6.3.	Wydział Inwestycji i Remontów	X			2021-2027	-	-	-	-	-	-	50,000
34	Wykorzystanie energii produkowanej w OZE w budynkach użyteczności publicznej	6.1.	Wydział Inwestycji i Remontów	X			2021-2025	-	-	-	-	-	-	3,000

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplanowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
35	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – Przedszkole 75 i Przedszkole 34 oraz przebudowa, dostosowanie budynków do obowiązujących przepisów i termomodernizacja Przedszkole 66 i Przedszkole 78 w Lublinie	6.3.	Wydział Inwestycji i Remontów		X		2021-2027	19 680,00	-	19 680,00	19 680,00	-	19 680,00	7,000
36	Modernizacja sieci ciepłowniczej na terenie miasta Lublin	6.1.	LPEC		X		2017-2023	6 032 081,64	4 760 659,32	10 792 740,96	46 785 140,70	33 412 173,17	80 197 313,87	80,197
37	Rozbudowa efektywnego systemu ciepłowniczego na terenie miasta Lublin	6.1.	LPEC		X		2017-2023	2 915 780,89	2 517 514,99	5 433 295,88	16 703 366,16	16 060 833,85	32 764 200,01	48,895

L.p.	Nazwa zadania / projektu	Nr działania z MPA	Podmiot wdrażający	Status realizacji			Horyzont czasowy	Koszty w okresie sprawozdawczym 2021 r.			Koszty od początku monitoringu MPA			Szacowany całkowity koszt wdrożenia [MLN zł]
				zaplansowane	realizowane	wykonane		Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]	
38	Przebudowa węzłów grupowych na terenie miasta Lublin	6.1.	LPEC		X		2018-2023	2 214 772,37	1 782 275,86	3 997 048,23	5 648 828,37	6 546 553,84	12 195 382,21	27,135
39	Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach MOSIR	6.1.	MOSIR Bystrzyca	X			2022-2027	-	-	-	-	-	-	4,460
40	Modernizacja instalacji wentylacyjnej w Hali Globus	6.1.	MOSIR Bystrzyca	X			2023-2027	-	-	-	-	-	-	5,000
41	Monitoring i oświetlenie parkingu przy Zygmuntońskich 4	6.4.	MOSIR Bystrzyca	X			2023-2027	-	-	-	-	-	-	0,100
42	Modernizacja instalacji wod-kan w AQUA Lublin	6.2.	MOSIR Bystrzyca	X			2023-2027	-	-	-	-	-	-	1,000
43	Zielony przystanek przy szpitalu - al. Kraśnicka	2.5.	Zarząd Transportu Miejskiego	X			2022	-	-	-	-	-	-	0,090
Suma								126 492 885,75	209 394 879,24	325 152 847,34	237 153 870,77	546 252 199,48	783 406 070,25	3 553,493

Łącznie wszystkich działań jednorazowych jest czterdzieści trzy. Działania podzielono według statusu realizacji na zaplanowane, realizowane, wykonane. Poniżej przedstawiono ich zestawienie.

Lista realizowanych oraz wykonanych (zakończonych w roku sprawozdawczym 2021) zadań jednorazowych:

- **Opracowanie innowacyjnego systemu sterowania dostawą ciepła na potrzeby ogrzewania obiektów istniejących i nowopowstałych (1.4., 6.3.)** - Politechnika Lubelska w uzgodnieniu z Gminą Lublin, wyselekcjonowała budynki, w których w styczniu 2021 r. zamontowano innowacyjny system sterowania dostawą ciepła w formie modułu prognozowego. Są to budynki przy ul. Plac Litewski 1, Plac Łokietka 1 (Ratusz), ul. Wieniawska 14 oraz ul. Lipowa 27. Wstępna analiza oszczędności zużycia ciepła na potrzeby ogrzewania po zainstalowaniu regulacji prognozowej w budynkach Urzędu Miasta Lublin w kwietniu 2021 r. wskazała, że zastąpienie regulacji pogodowej regulacją prognozową pozwoliło na obniżenie temperatury na zasilaniu instalacji ogrzewania, co w konsekwencji doprowadziło do obniżenia mocy cieplnej oraz zużycia ciepła w każdym z wybranych miejskich budynków. Średnie oszczędności w zakresie zużycia ciepła dla kwietnia 2021 r. wyniosły następująco: ul. Lipowa 27 – 14,00%, Plac Litewski 1 – 13,30%, ul. Wieniawska 14 – 11,90%, Plac Łokietka 1 – 3,2%. Zgodnie z ustaleniami przystąpiono do pomiarów w następnym sezonie grzewczym 2021/2022. Działanie jest realizowane.
- **Making-city (1.1., 1.4.)** - konsorcjum projektowe w ramach projektu Making-city pracuje nad innowacyjnymi rozwiązaniami mogącymi przyczynić się do ograniczenia nadmiernej emisji CO₂ w miastach w oparciu o koncepcję PED – dystryktów dodatnich energetycznie (positive energy district). Konsorcjum przeprowadziło analizy w celu wyodrębnienia testowego obszaru PED. Równoległe trwały prace nad opracowaniem projektu dokumentu: Lublin City Vision 2050 – wizji miasta do 2050 roku uwzględniającej konieczność transformacji energetycznej w dłuższej perspektywie w kierunku miasta zeroemisyjnego oraz działań adaptacyjnych w odniesieniu do postępujących zmian klimatu. Działanie jest realizowane.
- **„Wymyślmy wspólnie Lublin. Partycypacyjnie tworzymy inteligentną Strategię Lublin 2030” (1.1.)** - w ramach zadania odbyły się liczne spotkania z mieszkańcami Lublina oraz ekspertami, celem których było zebranie opinii dotyczącej dotychczasowego funkcjonowania miasta oraz pożądanego rozwoju miasta. W oparciu o zebrany materiał z końcem 2021 r. opracowano projekt Strategii Lublin 2030 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, który poddano konsultacjom społecznym. Projekt Strategii Lublin 2030 jest dokumentem, który o wiele bardziej niż poprzednia Strategia Lublin 2020 podnosi problematykę ochrony środowiska oraz ograniczania negatywnych skutków zmiany klimatu. Zagadnienia te opisane są w rozdziale „B” projektu Strategii Lublin 2030 i dotyczą w szczególności osiągnięcia następujących celów:
  - B.1. Spójny system zieleni miejskiej;
  - B.2. Sieć zrównoważonego transportu;
  - B.3. Zrównoważony rozwój urbanistyczny;

B.4. Transformacja energetyczna miasta i czyste powietrze;
B.5. Łagodzenie zmian klimatu w oparciu o obiegi zamknięte.
Działanie jest realizowane.

- **Proaktywny asystent podróży wspomagany sztuczną inteligencją, monitorujący doświadczenia użytkowników i tworzący spersonalizowane rozwiązania w zakresie mobilności (1.4., 5.1., 5.3.)** - konsorcjum projektowe w ramach projektu „AI-TraWell” współpracowało nad opracowaniem prototypu aplikacji sugerującej użytkownikowi wybór optymalnych tras oraz środków transportu w ich codziennych podróżach. W ramach prac projektowych zrealizowanych w 2021 r. przeprowadzono pakiet badań społecznych mających na celu pozyskanie danych jakościowych oraz subiektywnych. Wykonano m.in. badanie ankietowe nt. subiektywnej percepcji przestrzeni, badanie oparte na metodzie Maptionnaire (geoankieta), badanie dotyczące funkcjonowania infrastruktury P&R w Lublinie oraz badanie dotyczące aktywności mieszkańców w przestrzeni miasta. Informacje uzyskane w toku badań społecznych posłużyły jako dane wejściowe do aplikacji mobilnej. Sama aplikacja w 2021 r. została poszerzona o dodatkowe obszary funkcjonowania (miasto Stambuł i Kopenhaga) uzupełniając już istniejące - miasto Monachium oraz Lublin. W ramach projektu opracowano również model biznesowy i strategiczną mapę drogową dystrybucji powstałej aplikacji w przyszłości. Nad projektem pracowało międzynarodowe konsorcjum skupiające przedstawicieli miast, uczelni wyższych, firm technologiczno-transportowych oraz pracowni architektonicznych. Działanie zostało wykonane.
- **Koncepcja zagospodarowania ul. Szambelańskiej, Zielonej, Gilasa i Przechodniej (2.2.)** - w 2021 roku został przygotowany projekt koncepcyjny zagospodarowania oraz dokumentacja kosztorysowa dla ulic: Szambelańskiej, Jana Gilasa, Przechodniej, Zielonej oraz fragmentu ul. Staszica na odcinku pomiędzy ul. Zieloną, a Krakowskim Przedmieściem w Lublinie. Szczegółowy zakres przedmiotu umowy obejmował opracowanie projektu koncepcyjnego zagospodarowania ulic poprzez łączenie ze sobą funkcji ulicy, parkingu, deptaka oraz strefy spotkań mieszkańców (woonerf), dobór nawierzchni, zieleni i oświetlenia, opracowanie wstępnego kosztorysu wykonawczego dla poszczególnych ulic oraz zbiorczego zestawienia kosztów. Działanie zostało wykonane.
- **Dokumentacja projektowa dla Parku Nadrzecznego etap: 20, 22, 15 (2.2., 3.2., 3.6.)** - przygotowanie dokumentacji projektowej w ramach budowy Parku Nadrzecznego w Lublinie: dla etapów 20, 22, 15. Opracowana zostanie dokumentacja dla wschodniej części Parku Nadrzecznego. Po ukończeniu wszystkich etapów powstanie zupełnie nowy park na powierzchni ponad 70-ciu hektarów. W 2021 roku prowadzono uzgodnienia oraz kompletowano niezbędną dokumentację potrzebną do ogłoszenia przetargu na opracowanie dokumentacji projektowej. Ogłoszenie przetargu zaplanowano na 2022 r. Działanie jest realizowane.
- **Strategia rozwoju elektromobilności dla Lublina (1.1.)** - Strategia powstała w ramach projektu realizowanego przez Gminę Lublin, finansowanego przez Narodowy Fundusz

Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z programu priorytetowego GEPARD II – transport niskoemisyjny. Dokument został przyjęty przez Radę Miasta Lublin uchwałą nr 845/XXVI/2021 z dnia 25 lutego 2021 r. Działanie zostało wykonane.

- **Zieleń miejska - Standardy (2.3.)** - opracowanie wytycznych i zaleceń do zakładania i pielęgnacji zieleni miejskiej, których celem jest wspomaganie pracy miejskich organów administracji w procesie kształtowania zieleni. Jest to zbiór informacji opartych o aktualną, zweryfikowaną wiedzę specjalistyczną. Wprowadzenie standardów ma za zadanie przyczynić się do ujednoczenia procedur związanych z pielęgnacją zieleni istniejącej i zakładaniu nowych nasadzeń. Działanie jest realizowane.
- **Drzewa dla każdej dzielnicy. Lublin przeciw zanieczyszczeniu powietrza (2.2.)** - na przełomie maja i września wspólnie z Radami Dzielnic oraz mieszkańcami zostały posadzone symboliczne drzewa, po jednym drzewie w każdej z zakwalifikowanych 25 dzielnic jako zapowiedź przyszłych nasadzeń. Proces sadzenia w każdej z 25 lokalizacji poprzedzony był krótkim warsztatem o technice sadzenia i właściwościach drzew. Ponadto zrealizowano kampanię promocyjno-edukacyjną, w tym przeprowadzono 1,5 godzinne webinarium "Drzewa w mieście" w temacie znaczenia drzew w skupiskach miejskich. Po zebraniu zgłoszeń z propozycjami lokalizacji pod przyszłe nasadzenia grupowe i ich ocenie, realizację projektu podzielono na dwie części. W pierwszym rejonie prace zostały zrealizowane, w 2021 roku posadzono 443 drzewa. Natomiast nasadzenia w drugim rejonie zostaną wykonane w 2022 roku. Łącznie w 50 lokalizacjach przewidziano 829 szt. nasadzeń drzew, na terenie 25 dzielnic biorących udział w projekcie. Działanie jest realizowane.
- **Lubelskie Ogrody Deszczowe. Dobrze nawodnione miasto – ogrody deszczowe (2.2., 2.3., 2.4.)** - zadanie obejmowało utworzenie w przestrzeni miejskiej kilku ogrodów deszczowych wraz z tablicami informacyjnymi i opisem problematyki retencji wody, roli terenów zieleni w obszarze miasta, a także podniesienie świadomości dotyczącej tworzenia różnego rodzaju form retencji wody w mieście. W wyniku połączenia projektu nr Z20.61 i Z20.105 opracowano projekty ogrodów deszczowych w dziewięciu lokalizacjach na terenie miasta. Zrealizowano dwa z nich – w Parku im. św. Jana Pawła II i w pasie drogowym ul. Ochotniczej. Jesienią 2021 r. wykonano niezbędne prace ziemne natomiast nasadzenia roślin przeprowadzone będą wiosną 2022 r. w ramach otwartych warsztatów w terenie. Dodatkowo przeprowadzono spotkania on line (webinary) o planowaniu i tworzeniu ogrodów deszczowych oraz stworzono broszurę propagującą wiedzę na temat małej retencji i jej znaczenia w krajobrazie miejskim. Działanie zostało wykonane.
- **Zakup pomp w celu doposażenia OSP Głusk oraz Miejskiego Magazynu Przeciwpowodziowego (4.3.)** - zrealizowane przedsięwzięcie polegało na zakupie 4 sztuk elektrycznych pomp zanurzeniowych w celu doposażenia Ochotniczej Straży Pożarnej Głusk oraz Miejskiego Magazynu Przeciwpowodziowego. Zakup ww. wyposażenia miał na celu zwiększenie potencjału dostępnego w celu usuwania skutków klęsk żywiołowych i skutków ekstremalnych zjawisk pogodowych występujących na terenie miasta Lublin. Działanie zostało wykonane.

- **Rozbudowa i udrożnienie sieci komunikacji zbiorowej dla obszaru specjalnej strefy ekonomicznej i strefy przemysłowej w Lublinie (5.2., 5.3., 5.4., 6.4.)** - działanie to obejmuje:
  - zakup nowoczesnego, ekologicznego taboru do obsługi linii trolejbusowych i autobusowych (5 szt. trolejbusów przegubowych SOLARIS Trollino 18M, 7 szt. autobusów elektrycznych SOLARIS Urbino 12 Electric);
  - rozbudowę systemu dynamicznej informacji przystankowej na drogach objętych projektem – tablice dynamicznej informacji pasażerskiej;
  - przebudowę i rozbudowę ul. Grygowej na odcinku od skrzyżowania z ul. Pancerniaków do łącznicy z ul. Mełgiewską wraz z budową dwóch wiaduktów i przebudową łącznicy do ul. Rataja, wraz z infrastrukturą towarzyszącą, między innymi: chodniki, ścieżki rowerowe, trakcja trolejbusowa, oświetlenie, zatoki autobusowe, buspasy;
  - budowę brakującego odcinka traktacji trolejbusowej w ul. Mełgiewskiej od traktacji przy pętli trolejbusowej do skrzyżowania z ul. Grygowej, a następnie w ul. Grygowej do istniejącej traktacji;
  - przebudowę kluczowego węzła komunikacji zbiorowej ronda Lubelskiego Lipca'80 wraz z wlotami, w tym między innymi: remont mostu w ul. Fabrycznej, przebudowa nawierzchni, chodników, zatok autobusowych, infrastruktury podziemnej, traktacji trolejbusowej, budowa ścieżek rowerowych, wyznaczenie buspasów;
  - wykonanie buspasów na ul. Droga Męczenników Majdanka (od ul. Grabskiego do ul. Fabrycznej).
 Działanie jest realizowane.

- **Przebudowa strategicznego korytarza transportu zbiorowego wraz z zakupem taboru w centralnej części obszaru LOF (3.2., 5.2., 5.3., 5.4., 6.4.)** - działanie to obejmuje:
  - przebudowę/rozbudowę: Al. Raławickich, ul. Lipowej i ul. Poniatowskiego, w tym: chodników, ścieżek rowerowych, buspasów, zatok autobusowych, wiat przystankowych, oświetlenia drogowego, sygnalizacji świetlnej, kanałów technologicznych, kanalizacji deszczowej wraz zbiornikami retencyjnymi (w ilości 1 szt. na Al. Raławickich, w ilości 3 szt. na ul. Lipowej);
  - przebudowę/rozbudowę traktacji trolejbusowej w ciągu ulic: Al. Raławickie, ul. Lipowa;
  - zakup ekologicznego taboru (5 szt. autobusów elektrycznych SOLARIS Urbino 12 Electric, 7 szt. autobusów elektrycznych przegubowych);
  - wykonanie systemu dynamicznej informacji przystankowej na przebudowywanych ulicach.
 Działanie jest realizowane.

- **Niskoemisyjna sieć komunikacji zbiorowej dla północnej części LOF wraz z budową systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej (3.2., 5.2., 5.3., 5.4., 6.4.)** - działanie to obejmuje:
  - rozbudowę systemu dynamicznej informacji przystankowej na drogach objętych projektem;

- budowę systemu biletu elektronicznego komunikacji aglomeracyjnej wraz z montażem stacjonarnych biletomatów na terenie całego miasta oraz biletomatów mobilnych w autobusach i trolejbusach;
  - zakup nowoczesnego, ekologicznego taboru (10 szt. trolejbusów przegubowych SOLARIS Trollino 18M 20 szt. autobusów elektrycznych SOLARIS Urbino12 Electric, 1 autobus wodorowy, 12 szt. ładowarek małej mocy, 4 szt. ładowarek dużej mocy);
  - przebudowę i rozbudowę ul. Szeligowskiego i Choiny wraz z budową trakcji trolejbusowej oraz chodników, ścieżek rowerowych, zatok autobusowych, wiat przystankowych, oświetlenia drogowego, sygnalizacji świetlnej, kanalizacji deszczowej wraz zbiornikiem retencyjnym naziemnym otwartym, kanału technologicznego i przebudową skrzyżowań, w tym: budowę trakcji trolejbusowej (w ciągu ulic: Chodźki, Smorawińskiego, Szeligowskiego, Choiny do granic miasta wraz z budową podstacji z dostosowaniem zarządzania mocą), dostosowanie infrastruktury drogowej do potrzeb transportu zbiorowego, przebudowę i rozbudowę ul. Choiny na odcinku od ul. E. Wojtasa do granic miasta wraz z niezbędną infrastrukturą (np.: chodnikami, ścieżkami rowerowymi);
  - budowę drogi dojazdowej do pętli oraz pętli dla komunikacji miejskiej, parkingów dla samochodów osobowych i rowerów wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą;
  - zakup samochodów elektrycznych do obsługi systemu biletu elektronicznego.
- Działanie jest realizowane.

- **Budowa, modernizacja przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF (3.2., 5.3., 5.4., 6.4.)** - działanie to obejmuje:

- budowę/przebudowę/rozbudowę zespołów przystanków i węzłów przesiadkowych zintegrowanych z innymi rodzajami transportu dla potrzeb LOF, a także przebudowa ul. Wygodnej;
- roboty budowlane związane m.in. z budową/przebudową/rozbudową: 6 zespołów przystanków przesiadkowych wraz z infrastrukturą (m.in.. stojaki na rowery, wiaty przystankowe, system informacji przystankowej), 7 węzłów przesiadkowych wraz z infrastrukturą, pętlami autobusowymi budynkami socjalno-sanitarnymi i przyległymi parkingami (Bike&Ride, Kiss&Ride, Park&Ride);
- I. - zakup ładowarek dużej mocy: 2 szt. przy ul. Żeglarskiej, 2 szt. przy ul. Franczaka Łalka, 2 szt. przy ul. Kraśnickiej, 2 szt. przy ul. Granitowej.

Projekt został rozszerzony o dodatkowe zadania:

- przebudowa/rozbudowa odc. ul. Żeglarskiej wraz z mostem na rzece Bystrzycy,
  - budowa chodnika i ścieżki rowerowej wraz z oświetleniem wzdłuż ul. Franczaka „Łalka”.
- Działanie jest realizowane.

- **Zintegrowane Centrum Komunikacyjne dla Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego (3.1., 3.2., 3.3., 5.3., 5.4., 6.1., 6.2., 6.4.)** - działanie to obejmuje:

- budowę trzykondygnacyjnego, inteligentnego, proekologicznego budynku Dworca Metropolitalnego (wyposażonego m. in. w pompy ciepła, energooszczędne oświetlenie LED, instalacje fotowoltaiczną, „zielony dach”, 2 zbiorniki retencyjne na deszczówkę, która

będzie służyć do podlewania roślin i spłukiwania toalet), pod budynkiem dworca znajdzie się podziemny parking typu P&R;

- budowę peronów odjazdowych komunikacji autobusowo-busowej i komunikacji miejskiej, jak również budowę wewnętrznych dróg dojazdowych, stanowisk postojowych, placów i chodników;

- wdrożenie inteligentnych systemów transportowych, związanych z kompleksową obsługą pasażerów (w tym informacja pasażerska i przystankowa);

- zagospodarowanie przestrzeni publicznej wraz z infrastrukturą na obszarze objętym inwestycją (plac przed dworcem PKP, place północny i południowy oraz ciąg pieszy wzdłuż ulicy Dworcowej);

- dostosowanie istniejących przestrzeni publicznych związanych z budową ZCK w zakresie infrastruktury komunikacyjnej.

Na obszarze objętym inwestycją (blisko 28,9 tys. m²) powstanie łącznie:

- 4,19 km wybudowanych/przebudowanych linii trolejbusowych;

- 1,85 km wybudowanych/przebudowanych linii autobusowych;

- 1,3 km wybudowanej infrastruktury rowerowej;

- 13 stanowisk dla komunikacji miejskiej;

- 43 stanowiska dla autobusów komunikacji dalekobieżnej i regionalnej;

- 4 stanowiska ładowania autobusów elektrycznych;

- 122 miejsca postojowe dla autobusów i busów;

- 166 miejsc postojowych typu „Park&Ride”;

- 67 stanowisk postojowych typu „Bike&Ride”;

- 11 stanowisk postojowych typu „Kiss&Ride”.

Ponadto na całym obszarze inwestycji powstaną liczne ścieżki rowerowe, ciągi piesze, oświetlenie i monitoring oraz instalacje hotspot. Projekt obejmuje również montaż elementów małej architektury, nasadzenia zieleni niskiej oraz wysokiej. Utworzone zostaną również miejsca wypoczynku dla pieszych oraz rowerzystów. Działanie jest realizowane.

- **Termomodernizacja sześciu obiektów użyteczności publicznej w Lublinie (6.3.)** - głównym celem projektu jest zwiększenie efektywności energetycznej, zmniejszenie kosztów eksploatacji oraz poprawa warunków nauki i pracy w budynkach objętych inwestycją: Szkół Podstawowych nr 18, 20, 26, 33, III Liceum Ogólnokształcącego oraz Bursy przy Zespole Szkół Transportowo-Komunikacyjnych. Działanie zostało wykonane.
- **Poprawa efektywności energetycznej obiektów użyteczności publicznej w Lublinie (6.3.)** - działanie polega na zwiększeniu efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Lublinie, wdrożenie rozwiązań wpływających na zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Pozwoli to na poprawę jakości środowiska przyrodniczego. Termomodernizacji zostaną poddane budynki: Szkoły Podstawowej nr 6 im. Romualda Traugutta przy ul. Czwartaków 11, Zespołu Szkół Budowlanych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego przy ul. Słowiczej 3, Zespołu Szkół Transportowo-Komunikacyjnych im. Tadeusza Kościuszki w Lublinie przy ul. Zemborzyckiej 82. Działanie jest realizowane.

- **Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – IV i V LO w Lublinie (6.3.)** - działanie zakłada zwiększenie efektywności energetycznej, zmniejszenie kosztów eksploatacji oraz poprawę warunków nauki i pracy w budynkach objętych inwestycją. Zadanie obecnie jest w fazie przygotowania inwestycji. W 2021 roku wykonano dokumentację projektową na termomodernizację V LO, natomiast w 2022 roku planowane jest wykonanie audytu energetycznego i ekspertyzy pożarowej dla obydwu szkół, a także dokumentacji projektowej dla IV LO. Wykonanie prac budowlanych jest uzależnione od możliwości pozyskania środków zewnętrznych. Działanie jest realizowane.
- **Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – Przedszkola nr 75, nr 34 nr 66 nr 78 w Lublinie (6.3.)** - zadanie zakłada zwiększenie efektywności energetycznej, zmniejszenie kosztów eksploatacji, a w przypadku Przedszkoli nr 66 i nr 78 także dostosowanie obiektów do obowiązujących przepisów prawa. Działanie obecnie jest w fazie przygotowania inwestycji. W 2021 roku wykonano audyt energetyczny i ekspertyzę pożarową dla Przedszkola nr 78, natomiast w 2022 roku dla tego obiektu planowane jest wykonanie dokumentacji projektowej na przebudowę i dostosowanie do przepisów ppoż. Ponadto w 2022 roku przewidziane jest wykonanie dokumentacji projektowej na dostosowanie budynku przedszkola nr 66 do aktualnych przepisów ppoż., dostępności dla osób niepełnosprawnych, obowiązujących warunków technicznych z drogą pożarową oraz sporządzenie audytu energetycznego i ekspertyzy pożarowej. Również dla pozostałych dwóch placówek (Przedszkola nr 34 i 75) w 2022 r. zostanie wykonana niezbędna dokumentacja z zakresu bezpieczeństwa przeciwpożarowego. Działanie jest realizowane.
- **Modernizacja sieci ciepłowniczej na terenie miasta Lublin (6.1.)** - projekt zakłada wymianę 23 km strategicznych rurociągów zasilających dzielnice: Czuby, Konstantynów, Czechów, Śródmieście, Rury, Kalinowszczyzna, Rudnik, Felin, Bronowice, Hajdów-Zadębie. Najważniejsze zadania inwestycyjne zrealizowane w ramach projektu w 2021 roku to: przebudowa sieci 2xDN600 o długości ok 420m w rejonie ulic Długosza, Popiełuszki, Snopkowska, Ogródkowa; przebudowa sieci 2xDN250-200 o długości ok 650m w rejonie ul. Jana Pawła II, ul. Romantyczna i ul. Radości; sieć ciepłownicza 2xDN700 o długości ok. 190 m w rejonie ul. Kredowej; rewitalizacja sieci ciepłowniczej napowietrznej 2xDN700 długości ok 290 m, rejon ul. Przeskok/Wapienna. W roku sprawozdawczym zmodernizowano 4,06 km sieci ciepłowniczej. Działanie jest realizowane.
- **Rozbudowa efektywnego systemu ciepłowniczego na terenie miasta Lublin (6.1.)** - projekt zakłada budowę nowych sieci ciepłowniczych w dzielnicach: Wrotków, Czechów Północny, Ponikwoda, Felin, Kośminek, Bronowice, Węglin Południowy, Dziesiąta, Śródmieście. Największe inwestycje przyłączeniowe zrealizowane w 2021 roku to m. in.: budynki mieszkalne przy ul. Franczaka Lalka, Skalskiego, Koralewej, Kwarcowej, Grabskiego oraz Startowej; hotel przy ul. Dolnej 3 Maja; obiekty Szpitala SPSK 1 przy ul. Staszica; budynek Pedagogiki UMCS przy ul. Głębokiej; budynek Centrum Pogotowia Ratunkowego przy ul. Wojciechowskiej. Długość sieci ciepłowniczej wybudowanej w roku sprawozdawczym wyniosła 1,97 km. Działanie jest realizowane.

- **Przebudowa węzłów grupowych na terenie miasta Lublin (6.1.)** - projekt przewiduje wymianę 10 istniejących węzłów grupowych na 183 indywidualne węzły ciepłownicze w dzielnicach: Czechów, Czuby, Kalinowszczyzna i Wrotków. Ponadto wybudowane zostanie 11,4 km sieci ciepłowniczej preizolowanej, wyposażonej w system alarmowy sygnalizacji stanów awaryjnych. Nowowyzbudowana sieć zastąpi stare sieci niskoparametrowe o łącznej długości 13,4 km. W 2021 roku przebudowano podstację grupową przy ul. Daszyńskiego, wybudowano sieć ciepłowniczą o długości 2,02 km oraz zainstalowano 30 szt. indywidualnych węzłów ciepłowniczych. Działanie jest realizowane.

Działań jednorazowych zaplanowanych jest dwadzieścia. Poniżej przedstawiono ich zestawienie.

Lista zaplanowanych zadań jednorazowych:

- Wytyczne urbanistyczne i planistyczne w kształtowaniu przestrzeni publicznej (1.2.),
- Plan działań na rzecz zrównoważonej energii i klimatu dla miasta Lublin (1.1.),
- Zielono – niebieska infrastruktura w Lublinie (2.2., 2.5., 3.2., 3.6.),
- System Wsparcia Zarządzania Bezpieczeństwem miasta Lublin (4.2., 4.3., 5.3.),
- Rozbudowa Systemu Niskoemisyjnego Transportu Publicznego w Lublinie (5.2., 5.3., 5.4., 6.4.),
- Efektywny energetycznie i elektromobilny Lublin (5.3., 6.1., 6.3., 6.4.),
- Przebudowa/rozbudowa dróg wojewódzkich na terenie Miasta Lublin (5.2., 5.4., 6.4.),
- Centrum Zdrowia Seniorów w Lublinie (4.4., 6.3.),
- Centrum Wsparcia Rodziny w Lublinie Wydział Funduszy Europejskich (6.3.),
- Centrum Sztuki Dzieci i Młodzieży w Lublinie (6.2., 6.3.),
- Poprawa skomunikowania i dostępności stolicy regionu lubelskiego (5.2., 5.4., 6.4.),
- Przebudowa i rozbudowa obiektów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych im. Prof. Zofii Sękowskiej w Lublinie przy ulicy Wyścigowej 31 – utworzenie Centrum kompleksowego wsparcia edukacyjnego, rewalidacyjnego oraz integracyjnego dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami (6.3.),
- Rozwój szkół zawodowych na terenie Miasta Lublin (6.1., 6.3.),
- Poprawa efektywności energetycznej budynków w Lublinie (6.3.),
- Wykorzystanie energii produkowanej w OZE w budynkach użyteczności publicznej (6.1.),
- Montaż instalacji fotowoltaicznych na obiektach MOSIR (6.1.),
- Modernizacja instalacji wentylacyjnej w Hali Globus (6.1.),
- Monitoring i oświetlenie parkingu przy Al. Zygmunta 4 (6.4.),
- Modernizacja instalacji wod-kan w AQUA Lublin (6.2.),
- Zielony przystanek przy szpitalu - al. Kraśnicka (2.5.).

Łącznie wszystkich działań jednorazowych jest czterdzieści trzy, w tym realizacja sześciu została zakończona w roku sprawozdawczym 2021. W fazie realizacji pozostaje siedemnaście zadań i projektów, a zaplanowanych jest kolejnych dwadzieścia. Zakończenie realizacji dziewięciu działań przewidziano do 2022 roku. Tyle samo działań ma się zakończyć również w 2023 roku. Do 2025 roku zrealizowane zostaną kolejne trzy działania, a pięć następnych do 2027 roku. Dla jedenastu projektów zaplanowano okres ich realizacji do 2029 roku.

3. Zadania zakończone w poprzednim okresie sprawozdawczym (w latach 2019-2020)

Tab. nr 3. Zadania zakończone w okresie sprawozdawczym 2019-2020 r.
(wg stanu na 31.12.2020 r.)

Lp.	Nazwa zadania / projektu	Nr. działania z MPA	Podmiot wdrażający	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty		
						Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]
1.	Wyznaczenie jednostki odpowiedzialnej za wdrożenie Planu Adaptacji w Lublinie	1.5.	Wydział Energii i Klimatu	1.08.2020	wykonane	-	-	-
2.	Zachowanie różnorodności biologicznej miasta Lublin poprzez ochronę wybranych wąwozów	2.1., 2.2.	Wydział Energii i Klimatu	2018-2019	wykonane	112 750,00	112 750,00	225 500,00
3.	Aktualizacja planu gospodarki niskoemisyjnej dla miasta Lublin	1.1.	Wydział Energii i Klimatu	2020	wykonane	-	-	-
4.	Plan budowy ogólnodostępnych stacji ładowania na terenie miasta Lublin	1.1.	Wydział Energii i Klimatu	2020	wykonane	-	-	-
5.	Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Lublin na lata 2019-2033	1.1.	Wydział Energii i Klimatu	2019	wykonane	-	-	-

Lp.	Nazwa zadania / projektu	Nr. działania z MPA	Podmiot wdrażający	Okres realizacji	Status realizacji	Koszty		
						Koszty poniesione z własnego budżetu [zł]	Pozyskane zewnętrzne środki finansowe [zł]	Całkowity koszt wdrożenia działania [zł]
6.	Zakup drona wraz z czujnikiem smogu	4.3.	Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego	2019-2020	wykonane	56 362,29	0,00	56 362,29
7.	Zakup stacji pogodowej wraz z czujnikiem poziomów pyłów zawieszonych oraz wyświetlaczem zewnętrznym	4.2.	Wydział Bezpieczeństwa Mieszkańców i Zarządzania Kryzysowego	2020	wykonane	28 892,70	0,00	28 892,70
8.	Rewitalizacja przyrodnicza Parku Ludowego w Lublinie znajdującego się w obszarze Zintegrowanego Centrum Komunikacyjnego dla LOF	2.2.	Wydział Funduszy Europejskich Wydział Inwestycji i Remontów	07.2016-12.2020	wykonane	12 217 149,05	31 917 771,23	44 134 920,28
9.	Zielona ściana – pas izolacyjny	2.2.	Zarząd Nieruchomości Komunalnych	2020	wykonane	100,01	19 000,00	19 100,01
SUMA						23 085 153,09	42 556 575,99	65 641 729,08

Na podstawie zebranych informacji wynika, że do dnia 31.12.2020 r. zostało zrealizowanych 9 zadań, wypełniających cele zawarte w MPA na łączną kwotę 65 641 729,08 zł.

Przedsięwzięcia te przyczyniły się do realizacji:

Celu 1. Włączenie adaptacji do zmian klimatu w politykę rozwoju miasta
działania:

- 1.1. - uwzględnienie adaptacji do zmian klimatu w dokumentach strategicznych i planistycznych miasta w oparciu o aktualne prognozy klimatyczne ,
- 1.5. - wyznaczenie jednostki lub osoby koordynującej, odpowiedzialnej za wdrożenie Planu Adaptacji w Lublinie.

Celu 2. Wzmocnienie wykorzystania funkcji zieleni miejskiej w łagodzeniu skutków zmian klimatu
działania:

- 2.1. - inwentaryzacja terenów pełniących funkcję zieleni miejskiej i opracowanie programu budowy błękitno-zielonej infrastruktury miejskiej,
- 2.2. - budowa systemu błękitno-zielonej infrastruktury w zakresie terenów zieleni.

Celu 4. Poprawa jakości życia i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom w sytuacji ekstremalnych zjawisk związanych ze zmianami klimatu
działania:

- 4.2. - rozbudowa systemu informowania mieszkańców o zagrożeniach pogodowych i budowa systemu informowania mieszkańców o jakości powietrza w mieście,
- 4.3. - rozwijanie usług i infrastruktury wspierającej służby ratownicze.

Cztery zadania nie generowały kosztów, z czego trzy polegały na aktualizacji lub stworzeniu dokumentów diagnostyczno – planistycznych w ramach zadań własnych Wydziału Energii i Klimatu i realizowały działanie 1.1 z MPA. Dokumenty te dotyczyły gospodarki niskoemisyjnej, zaopatrzenia miasta Lublin w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe oraz planów budowy ogólnodostępnych stacji ładowania.

Aby zapewnić sprawną koordynację zadań podejmowanych przez miasto na rzecz realizacji MPA w ramach działania 1.5, w sierpniu 2020 roku w strukturze Urzędu Miast Lublin, utworzono referat ds. klimatu w Biurze Rewitalizacji, które zmieniło jednocześnie nazwę na Biuro Rewitalizacji i Klimatu. Od początku 2022 roku po zmianach organizacyjnych referat jest w strukturze Wydziału Energii i Klimatu.

Kolejne dwa projekty swoim zakresem obejmowały inwestycje związane z błękitno-zieloną infrastrukturą na terenie miasta Lublin, realizując tym samym działanie 2.2 z MPA. Zrewitalizowano Park Ludowy oraz powstała zielona ściana w postaci nasadzeń drzew i krzewów przy ul. Zygmunta Augusta 9-11. W ramach działania 2.1 Opracowano inwentaryzację i waloryzację przyrodniczą dla wąwozów: nr 13 Górki Czechowskie, nr 26 Lipnik, nr 41-53 Zimne Doły. W opracowaniu wyznaczono dla każdego z wąwozów tereny o największych walorach przyrodniczych i wskazano dla nich proponowane formy ochrony prawnej. Zakończone zostały również dwa projekty w ramach działania 4.2 i 4.3, polegające na zakupie urządzeń monitorująco-ostrzegawczych (drona oraz stacji pogodowej), wpływające na poprawę jakości życia i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom w sytuacji ekstremalnych zjawisk związanych ze zmianami klimatu. Trzy projekty dotyczące inwestycji w zielono-błękitną infrastrukturę były współfinansowane z pozyskanych środków zewnętrznych. Konkretnie zrealizowane projekty wpisujące się w realizację działań MPA zostały przedstawione w tabeli nr 3.

4. Podsumowanie

W niniejszym raporcie został przeanalizowany postęp prac nad zadaniami zgłoszonymi przez podmioty odpowiedzialne za inicjowanie i wdrażanie poszczególnych działań adaptacyjnych. Monitoringu dokonano w oparciu o tabele stworzone na podstawie zaktualizowanego w 2022 r. Harmonogramu działań do MPA. Zawarto w nich podstawowe dane monitoringowe dla poszczególnych zadań tj. status realizacji, horyzont czasowy, koszty poniesione na każde zadanie w okresie sprawozdawczym, koszty narastająco od początku monitoringu oraz całkowity szacowany koszt.

Przeanalizowano w sumie stan wdrożenia 74 zadań, które podzielono na trzy grupy:

- zadania coroczne (22) – tabela nr 1,
- jednorazowe (43) – tabela nr 2,
- zakończone przed okresem sprawozdawczym – 2021 rokiem (9) – tabela nr 3.

Na podstawie zebranych informacji wynika, że zaplanowanych do realizacji ogółem jest 22 zadania, w trakcie realizacji jest 37, a zrealizowanych zostało 15 przedsięwzięć w tym 6 w obecnym okresie sprawozdawczym.

Z analizy danych wynika, że od początku okresu monitoringu do końca 2021r, zakończono realizację 20,3 % wszystkich zgłoszonych zadań, których łączny koszt to 67 084 597,80 zł.

Na zadania w trakcie realizacji od początku monitoringu poniesiono koszty w wysokości 767 887 851,58 zł w tym w okresie objętym monitoringiem 327 911 095,65 zł.

Na dzień dzisiejszy, najwięcej planowanych / realizowanych / zakończonych, zadań wpisuje się w realizację:

celu 2. Wzmocnienie wykorzystania funkcji zieleni miejskiej w łagodzeniu skutków zmian klimatu,
celu 5. Ograniczenie wpływu miasta na środowisko w warunkach zmian klimatu,
celu 6. Poprawa funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej w obliczu zmian klimatu.

Najmniej zadań wpisuje się w realizację celu 4. - poprawa jakości życia i zapewnienie bezpieczeństwa mieszkańcom w sytuacji ekstremalnych zjawisk związanych ze zmianami klimatu.

Szczegółowy opis zakresów zadań i projektów został przedstawiony w zaktualizowanym w 2022 roku Harmonogramie działań do Planu Adaptacji do zmian klimatu miasta Lublin do 2030 roku.

W celu przeprowadzenia działań ewaluacyjnych w 2021 roku zostały określone wskaźniki realizacji celów Planu adaptacji do zmian klimatu dla miasta Lublin do 2030 r. Jako wartości bazowe przyjęto dane z 2020 r. Obecnie podejmowane działania polegają na corocznym gromadzeniu i analizie danych dotyczących stopnia realizacji wskaźników. Końcowa ewaluacja wskaźników przyjętych do oceny osiągnięcia celów Planu Adaptacji wraz z przedstawieniem wniosków, zostanie przeprowadzona zgodnie z horyzontem czasowym określonym w MPA.

Zatwierdzam

Z UP. PREZYDENTA MIASTA LUBLIN

JACEK BEDNARCZYK

**ZASTĘPCA DYREKTORA
WYDZIAŁU ENERGII I KLIMATU**

(dokument w postaci elektronicznej podpisany
kwalifikowanym podpisem elektronicznym)